

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ปัญหา และแนวทางพัฒนางานวิชาการในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้วิจัยได้
ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
  - 1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
  - 1.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
  - 1.3 หลักการบริหารงานวิชาการ
2. ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ
3. การพัฒนางานวิชาการ
4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
  - 4.1 ข้อมูลทั่วไป
  - 4.2 วิสัยทัศน์ และพันธกิจ
  - 4.3 ภารกิจหลัก
  - 4.4 สภาพการบริหารและสภาพปัญหา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนเนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียน โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของโรงเรียนและเป็น

เครื่องชี้วัดความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหาร ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารวิชาการเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สมาน อัครภูมิ (2551, หน้า 271) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้พันธกิจการบริหารด้านวิชาการ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุความมุ่งหมายการศึกษาที่กำหนดไว้

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 22) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการไว้ว่า หมายถึงการบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการบริหารสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัต (Academic Affairs Dynamic) อยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 2) ได้สรุปไว้ว่าการบริหารงานวิชา หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จำลอง โคตรพัฒน์ (2550, หน้า 21) สรุปไว้ว่า การบริหารงานวิชาการคือภาระที่โรงเรียน ผู้บริหาร ครูทุกคนจะต้องร่วมกันจัดการให้มีการดำเนินการ ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการบริหารงานวิชาการ คือการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การบริหาร กิจกรรมทุกอย่างทางด้านวิชาการในโรงเรียน การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ที่เกี่ยวข้องหลักกับหลักสูตร เช่นการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ ผู้เรียนมีคุณภาพ ให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรและเกิด

ประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของโรงเรียน

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ส่วนงานด้านอื่นๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น ผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรจะได้รับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา นักการศึกษาหลายท่านได้ กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้

องค์การ อินทรมพรรย์ (2545, หน้า 161-162) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน ส่วนการบริหารบุคลากรที่ดี งานธุรการที่ดี เป็นเพียงส่วนประกอบที่เป็น ปัจจัยส่งเสริมงานวิชาการให้มีคุณภาพ และอำนวยความสะดวกแก่การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับงานวิชาการของโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการบริหาร งานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ ให้มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติ ที่ต้องการ งานวิชาการจึงมีใช้อยู่ที่นักเรียนอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่ยังคงต้องสามารถ ปรับตัวในสังคม มีคุณธรรม มีความขยันหมั่นเพียร มีความรู้ในการประกอบอาชีพตาม อัตรภาพ และมีความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย งานวิชาการจึงเน้นที่สร้างความมั่นคงในอาชีพ และความสำนึกในชีวิตของพลเมืองและความมั่นคงของชาติด้วย

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 31) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการอย่างอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้สถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการ

วัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น นิศารัตน์ เหลือผล (2550, หน้า 19) สรุปว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานั้นเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน และความสามารถของผู้บริหาร ผู้บริหารจึงเป็นผู้ประสานความร่วมมือกับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนให้มากที่สุด

ละมัย วรณทอง (2552, หน้า 13-14) สรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาเนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการร่วมกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพราะงานวิชาการเป็นผลโดยตรงต่อการที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตรรวมถึงดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บุญมี ก่อบุญ (2548, หน้า 68 อ้างถึงใน จำลอง โคตรพัฒน์, 2555, หน้า 21) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการนั้น ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจ และตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการบริหารภารกิจหลัก เข้ามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ รวมถึงการสร้างทีมงาน โดยบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่า มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง และจัดว่าเป็นงานหลัก ในการจัดการศึกษา และเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคนให้ สามารถแสวงหาความรู้ ก้าวทันโลก สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โรงเรียนจะสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โรงเรียนต้องสามารถจัดการ บริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน โรงเรียนจะมี คุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น ในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหาร สถานศึกษาจำเป็นต้องมีหลักในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีนักวิชาการได้ให้ทัศนะ เกี่ยวกับหลักการบริหารงานวิชาการไว้หลายประการ ดังนี้

ทัสนี วงษ์เย็น (2553) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักสำคัญของสถานศึกษา ควรมีหลักการบริหารงานวิชาการ คือ

1. สถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน
2. สถานศึกษาต้องมีกลไกควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ ของสถานศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาทางวิชาการจะได้มีทิศทางพัฒนางานวิชาการอย่างชัดเจน และไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
3. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. สถานศึกษาต้องมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจน มีการกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของผู้ปฏิบัติงาน
5. สถานศึกษาต้องมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานทางวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง
6. สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการประสานความร่วมมือ ระหว่างครอบครัว ชุมชน เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษา ในการพัฒนาผู้เรียน
7. สถานศึกษาต้องสามารถบริหารงานวิชาการ ได้อย่างอิสระคล่องตัว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

พิสพงค์ วรพระจันทร์ (2552, หน้า 14) สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีหลักการในการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีการกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบไปยังบุคลากรในสถานศึกษาให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมด้านความคิด และปฏิบัติเพื่อความเป็นเอกภาพ

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2546, หน้า 100-101 อ้างถึงใน จำลอง โคตรพัฒน์, 2555, หน้า 23) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียนทั้งหมด คือ ภารกิจหลักของโรงเรียน ดังนั้น ความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการจึงเป็นเครื่องยืนยันถึงประสิทธิผลของการบริหารงานโรงเรียนในทุกด้าน แต่การที่จะบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จโดยบรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้ดีจำเป็นต้องมีหลักการในการบริหารงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม และมีความเหมาะสมกับบริบททางการศึกษา หลักการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

1. จัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบายหลัก
2. การบริหารงานเน้นความร่วมมือกันทำงาน
3. การมีเอกภาพในจุดมุ่งหมาย จะช่วยให้การดำเนินงานมีความสอดคล้องสัมพันธ์และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
4. ควรกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ
5. ควรส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
6. ควรส่งเสริมริเริ่มสร้างสรรค์และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับงานวิชาการ
7. บุคลากรมีวินัยในตนเอง
8. ใช้เทคนิคส่งเสริมคนผู้ร่วมงานมากกว่าการสอนความรู้
9. บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องการขวัญและกำลังใจ
10. ควรมีโอกาสกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการ
11. ให้ครูผู้สอนตั้งจุดประสงค์ และจุดมุ่งหมายในการสอนทุกวิชา
12. การประสานงาน ความสามัคคี ความมีมนุษยสัมพันธ์และความร่วมมือย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ
13. การติดตามและประเมินผล เป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารงานวิชาการ

สันติ บุญภิรมณ์ (2552, หน้า 37-38 อ้างอิงใน จำลอง โคตรพัฒน์, 2555, หน้า 24) ได้ให้หลักการบริหารวิชาการในเชิงพัฒนาไว้ดังนี้ หลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวทางในการดำเนินงานทางด้านวิชาการซึ่งผู้บริหารการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ได้ใช้ประกอบในการอ้างอิงและทำความเข้าใจให้ตรงกันกับครู ศึกษานิเทศก์ ดังนั้น หลักการบริหารงานวิชาการในเชิงพัฒนาควรดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ขอบข่าย เนื้อหา พร้อมทั้งเพิ่มเติมเนื้อหาในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในรายวิชานั้นๆ
2. แบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ ตรวจสอบดูเนื้อหาว่าสอดคล้องกับหลักสูตรเพียงใด การเพิ่มเติมเนื้อหากระทำโดยผู้สอนตามความเหมาะสมกับบุคคลมัยนั้นๆ
3. ประมวลการสอน ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หากในสถานศึกษานั้นๆไม่มีประมวลการสอน ก็จะได้จัดทำขึ้นให้ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร
4. ข้อสอบวิชาต่างๆ ต้องออกให้ครอบคลุมเนื้อหาและให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร เป็นการวัดความรู้ของผู้เรียนอย่างครบถ้วน
5. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร สำหรับหลักสูตรเมื่อใช้ไประยะหนึ่งก็จะได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ หรืออาจปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาก็ได้
6. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร และผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้ความรู้และให้แนวทางในการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งถือว่าการส่งเสริมวิชาการ
7. ครู ศึกษานิเทศก์ในสถานศึกษา ได้ผลัดเปลี่ยนกันบรรยายพิเศษเป็นครั้งคราว เพื่อให้ผู้เรียนมีความพิเศษเพิ่มเติม
8. จัดให้มีการวิเคราะห์ผลการสอบในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน
9. ส่งเสริมการอ่านหนังสือของผู้สอน เนื่องด้วยเวลาเปลี่ยนไป วิชาการต่างๆก็มีการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้งบประมาณส่วนหนึ่งมาใช้สำหรับการจัดซื้อหนังสือและตำราเรียนเข้าห้องสมุด
10. จัดประชุมทางวิชาการของคณะครูเพื่ออภิปรายปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน
11. ผู้บริหารสถานศึกษาควรไปเยี่ยมห้องเรียนในขณะที่ผู้สอนกำลังทำการสอน และควรทำเป็นประจำ

12. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเชิญชวนผู้สอนที่มีประสบการณ์สูงได้เข้าไปเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อแนะนำการสอนให้ผู้สอนใหม่ๆ หรือมีนโยบายในการปรับปรุงการเรียนการสอน

13. ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรสาธิตการสอนด้วยตนเอง แต่พยายามให้ผู้สอนเห็นวิธีสอนที่ดีๆ จากผู้สอนคนอื่น

14. เมื่อหยุดเรียนปลายภาคเรียน ควรมีการสัมมนาผู้สอนและครูผู้สอนในสถานศึกษาอื่นๆ เข้าร่วมด้วยตามความเหมาะสม

15. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งผู้สอนไปร่วมประชุมและอบรมทางการสอนตามที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น

สรุปได้ว่า หลักในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารจะต้องประกอบไปด้วย การวางแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบาย จัดโครงสร้างการบริหาร งานวิชาการ กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร กระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ให้ชัดเจน มีเอกภาพในจุดมุ่งหมาย สร้างความมีวินัยให้กับบุคลากร สร้างขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของบุคลากร ประสานงาน สร้างความสามัคคี มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิด ติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนางานวิชาการ ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารงาน ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงหลักแห่งประสิทธิภาพ และหลักแห่งประสิทธิผล คือผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารโรงเรียน เป็นความรับผิดชอบต่อสังคมในการพัฒนาคนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีคุณธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาสรุปขอบข่ายภารกิจการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2547, หน้า 9-18 อ้างอิงใน อัจฉราพร พรไธสง, 2552, หน้า 16) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร
2. การบริหารการเรียนการสอน
3. การบริหารการประเมินผลการเรียน
4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา

5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา
7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ
8. การบริหารระดับข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ
9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการทั่วไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีการปฏิบัติงานในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผล ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 29-30)

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วังค์กร
หน่วยงานสถานศึกษาและสถาบันที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ
สถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ

มีรายละเอียดอธิบายดังนี้

1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนา
สาระหลักสูตรท้องถิ่น 1.1 วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาจัดทำไว้

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็น
ที่สถานศึกษาหรือกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาให้ความสำคัญ

1.3 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและ
ชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.4 จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำ
รายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้แผนการ
จัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน
ประเมินผลและปรับปรุง

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

2.1 วางแผนด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแล
นิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนการประกัน
คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ
การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการ
ส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็งทางวิชาการ

2.2 ผู้บริการสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3.1 จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา

3.2 จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการ การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อคุณภาพการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

3.4 จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

3.5 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.6 ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

4.1 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเองโดย

4.1.1 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

4.1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4.1.3 จัดให้มีวิชาต่างๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

4.1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้น สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรีนาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้ปกครอง พิกัดและการศึกษาทางเลือก

4.1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและโลก

4.2 สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โดยความร่วมมือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเครือข่ายสถานศึกษา

4.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ

หลักสูตรสถานศึกษา

4.4 นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

5.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

5.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

5.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

5.4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนและมีความรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

5.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

6. การวัด ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

6.1 กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

6.2 จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

6.3 การวัด ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน

6.4 จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

6.5 จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

6.6 จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดประเมินผลเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

6.7 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆ รายปี ผ่านช่องทางและจบการศึกษาขั้นพื้นฐานรายภาคและตัดสินผลการเรียน

6.8 การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบและตามอรรถศาสตร์คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนและเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการพร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

7.1 กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา

7.2 พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยการใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการ และการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

7.3 พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

7.4 รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษารวมทั้งสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

8.1 จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

8.2 จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุด หอสมุดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ Resource Center สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น

8.3 จัดระบบข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ของสถานศึกษา ของตนเอง เช่น การจัดเส้นทาง แผนที่และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์ วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

8.4 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

9. การนิเทศการศึกษา

9.1 สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่า เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารเพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

9.2 จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

9.3 จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

10. การแนะแนว

10.1 กำหนดนโยบายการจัดการศึกษา ที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.2 จัดระบบงานโครงสร้างองค์กรแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้ชัดเจน

10.3 สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.4 ส่งเสริมและพัฒนาให้ครู ได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

10.5 คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสมทำหน้าที่ที่เหมาะสมทำหน้าที่ครูแนะแนวครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้นและคณะอนุกรรมการแนะแนว

10.6 ดูแลกำกับนิเทศติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

10.7 ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครูผู้ปกครองและชุมชน

10.8 ประสานด้านการแนะแนวระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชน บัณฑิตสถานศึกษา ชุมชนในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว

10.9 เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

11.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นฐานการศึกษาและความต้องการของชุมชน

11.2 จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยการจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายในจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูล ข้อมูลมีความสมบูรณ์เรียกใช้งาน สะดวก รวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

11.3 จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา

11.4 ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินโครงการ

11.5 ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องด้วยการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

11.6 ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

11.7 จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

12.1 จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน

ศาสนาสถานประกอบการและสถาบันอื่น

12.2 ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

12.3 ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ

12.4 พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

13.1 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

13.2 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

13.3 ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในท้องถิ่น

13.4 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่าการประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น เป็นต้น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

14.1 ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัวยุติธรรม ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

14.2 จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัวยุติธรรม ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

14.3 ร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุติธรรม ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน

ประกอบการและสถาบันสังคมอื่นร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

14.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

14.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่น

14.6 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการงานด้านวิชาการทางการศึกษา

15.1 ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

15.2 จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

15.3 ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง

15.4 นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

15.5 ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

16.1 ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

16.2 จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

17. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

17.1 จัดให้มีการร่วมกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดการ
และพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

17.2 พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ
การเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

17.3 พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นการ
พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆเกิดขึ้น

17.4 พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของ
สถานศึกษาและชุมชน

17.5 นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรในการ
จัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

รัฐชาติ เวหะชาติ (2550: 30) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษาว่า การบริหารงานวิชาการตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ ครอบคลุม 4
ด้าน คือ หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการรับเข้า
ศึกษาต่อ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (ICT) พบว่า
มีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานปฏิรูปด้านการศึกษาในแต่ละด้านเป็นอย่างมาก

สมาน อัครภูมิ (2551, หน้า 271) ได้สรุปขอบเขตงานการบริหารงาน
วิชาการไว้ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การนิเทศและพัฒนาการเรียนการสอน
5. การประเมินผลงานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหาร
ไว้ 4 ด้านดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ
2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน
3. การจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน
4. การวัดและประเมินผล

การบริหารงานวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ประกอบด้วยการบริหารงาน 12 งาน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรเป็นแม่บทสำคัญที่สุดใน การบริหารงาน วิชาการพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 22 กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดการศึกษา โดยยึดหลักที่ผู้เรียนทุกคนมี ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และถือว่าผู้เรียนมี ความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาไป ตาม ธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 จัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่อง ต่อไปนี้

1.1 ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติและสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความ เป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.2 ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

1.3 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญา ไทยและ การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

1.4 ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และภาษา เน้นการใช้ ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

1.5 ความรู้และทักษะในการประกอบการและการดำรงชีวิตอย่างมี ความสุข

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน ให้มี ความครอบคลุมในความรู้และทักษะ เริ่มตั้งแต่ตนเอง บุคคลและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ในอดีต ในด้านการเมืองการปกครองอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขจนถึงการเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยี เพื่อให้นักเรียนได้ ศึกษาค้นคว้า พัฒนาตนเองให้เกิดความรู้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและ สามารถแข่งขันในสังคมโลกได้

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 24 กำหนดให้สถานศึกษาและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของ ผู้เรียน โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้หลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสเลือก ตามความสนใจและความถนัด มิใช่จัดกิจกรรมตามความสา มารถและสนใจ

2.2 ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และ การประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมหรือ จำลองสถานการณ์ให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ทั้งเป็นรายบุคคลสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

2.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการ ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

2.4 จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานระหว่างสาระความเข้าใจ สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้

2.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียน อาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการต่างๆ

2.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสาน ความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพการจัดการศึกษาตามมาตรา 24 นี้ มุ่งเน้นให้มีการจัดการอย่าง หลากหลายตามความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงของโลกและสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข ครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะแหล่งการเรียนรู้ และวิธีการค้นคว้าหา ความรู้โดยให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการศึกษาสถานศึกษาต้อง พัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของการจัดการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ.2545 หมวด 4 มาตรา 24 โดยให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ใช้เทคโนโลยี สื่อการ

เรียน การสอน แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างครอบคลุมและวัดผลประเมินผล ในกิจกรรมต่างๆ อย่างหลากหลายตามสภาพจริง

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 26 กำหนดให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการ ของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความ เหมาะสมของแต่ละระดับ

รุ่ง แก้วแดง (2546, หน้า 99 -100) กล่าวว่า การประเมินผู้เรียนต้อง พิจารณาในกระบวนการเรียนการสอน คือ

1. พัฒนาการเรียนของผู้เรียน
  2. ความประพฤติ
  3. การสังเกตพฤติกรรม
  4. การร่วมกิจกรรม
  5. การทดสอบ
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในปัจจุบันครูผู้สอนยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องการวิจัย คิดว่าเป็นเรื่อง ยุ่งยากต้องใช้สถิติขั้นสูงในการวิจัย ในแต่ละครั้งทำให้ครูไม่ทำการวิจัย ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 30 กำหนดให้ สถานศึกษาพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการ ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละ ระดับการศึกษา รุ่ง แก้วแดง (2546, หน้า 102 -103) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนใน ปัจจุบัน มีการจัดทำมากขึ้น โดยเฉพาะครูต้นแบบและครูแห่งชาติ มีงานวิจัย ที่ใช้แก้ปัญหา การเรียนของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและงานวิจัยเพื่อคิดค้น ริเริ่มนวัตกรรมสื่อการสอน วิชาต่างๆ และสนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยการวิจัย เช่น จัดทำโครงการ มีการ ตั้งคำถาม เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล แล้วทำเสนอข้อค้นพบ ด้วยการพูด และการเขียน

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 9 มาตรา 65 - 66 กำหนดให้ มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาเพื่อให้มี

ความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้เรียนมี สิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 หมวด 4 มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและ นันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

7. การนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการที่ผู้นิเทศใช้กระตุ้นช่วย และ ทำทนายใน 3 ระดับ คือ การริเริ่ม การร่วมทำ และการสนับสนุนข้อมูล เพื่อให้มีการแก้ปัญหาและการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

8. การแนะแนวการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ให้สถานศึกษา จัดกิจกรรมแนะแนวขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสม ตามความแตกต่าง ระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะนำให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะหนึ่งที่สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเพิ่มเติมจากกิจกรรม ที่จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจที่แท้จริง จะพัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพของ ตนเองทำให้เกิดการพัฒนาที่ครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาอารมณ์และสังคม เรียกว่า พัฒนา ถึงขั้นเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

9. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 หมวด 6 มาตรา 48 ให้สถานศึกษา ต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่จัดดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงาน ประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่ข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

10. การส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน รุ่ง แก้วแดง (2546, หน้า 104) กล่าวว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษา มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชุมชนเป็นทั้ง "ผู้รับ" และ "ผู้ให้" ในฐานะผู้รับ สถานศึกษาสามารถระดมทรัพยากรบุคคล เงินและภูมิปัญญาจากชุมชนมาใช้เพื่อ จัดการศึกษา ขณะเดียวกันในฐานะผู้ให้สถานศึกษาจะต้อง ร่วมกับบุคคล และสถาบันต่างๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน เพื่อให้ทุกส่วนของชุมชน พัฒนาไปพร้อมๆ กัน สถานการณ์ไม่ใช่โรงเรียนเป็น ฝ่ายรับอย่างเดียว

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ตาม โครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษาที่อยู่เขตภูมิศาสตร์ใกล้เคียงกัน รวมตัวกันเป็นกลุ่มโรงเรียนและให้มีคณะกรรมการจากสถานศึกษาต่างๆ มารวมกัน เป็น คณะพัฒนาวิชาการของกลุ่มสถานศึกษา สถานศึกษาใดที่เป็นสถานศึกษาขยายโอกาสให้ รวม กับสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษา เพื่อเป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาวิชาการและให้ ความร่วมมือ ในการพัฒนางานวิชาการในปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการปรับโครงสร้าง ใหม่ยุบกรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รวมเป็น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่อยู่ในเขตภูมิศาสตร์ใกล้เคียง กันให้รวมกันเป็นสหวิทยาเขต เพื่อร่วมมือ กันในการพัฒนางานวิชาการ

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และ สถาบัน อื่นที่จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็ง ของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มี การแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรวิทยาการต่างๆเพื่อพัฒนาชุมชนให้ สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนการ พัฒนาระหว่างชุมชน

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ

แหล่งข้อมูล ประเด็น	กระทรวงศึกษาธิการ	พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ	กมล ภูมิประเสริฐ	ปริญญาพร วงศ์อนุโตโรจน์	สมาน อัครวุฒิ	รุ่งรัชดาพร เวทชะชาติ	รุ่ง แก้วแดง	ความถี่ ของ ข้อมูล
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร	/							1
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	/			/	/			3
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	/							1
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	/	/			/	/		4
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	/	/						2
6. การวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	/	/		/		/		4
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	/	/	/					3
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	/	/						2
9. การนิเทศการศึกษา	/	/	/		/			4
10. การแนะแนว	/	/						2
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	/	/						2
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	/							1
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	/	/						2
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานสถานศึกษาและสถาบันที่จัดการศึกษา	/							1
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	/							1
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	/							1
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	/				/			2

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาหาความถี่ของข้อมูล กำหนดเกณฑ์ในการเลือก คือ ความเห็นสอดคล้องกันตั้งแต่ ร้อยละ 50 คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
5. การนิเทศการศึกษา

การพัฒนางานวิชาการ

วรรณ ทงยิ่ง (2548, หน้า 23-24) ได้ให้ความหมายของการพัฒนางานวิชาการว่าในยุคของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง การเตรียมประชากรให้มีคุณภาพสูง เป็นบทบาทและเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาที่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุง คุณภาพตลอดเวลาให้ทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยียุคใหม่ การพัฒนางานวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงจะต้องตระหนักและมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง จึงจะทำให้การพัฒนาบังเกิดประสิทธิผล

ความหมายของการพัฒนางานวิชาการ

ถวัลย์ มาศจรัส (2541, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของการวิชาการพัฒนางานวิชาการ คือ การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และพัฒนางานตามขอบข่ายของงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาให้มีคุณภาพประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจขององค์กร และมีความก้าวหน้ามากกว่าปัจจุบัน ทั้งงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานด้านการเรียนการสอนงานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการสอน งานด้านการวัดผล ประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศภายใน และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามทุกด้านและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่มุ่งพัฒนาให้สมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญา ให้คนไทยมีคุณลักษณะ “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี” มีคามรับผิดชอบต่อตนเอง และครอบครัว ชุมชน และสังคม มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 12)

แนวทางการพัฒนางานวิชาการ

ตามสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การให้การศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงจำเป็นต้องกำหนดคุณภาพ และสมรรถภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และการพัฒนางานวิชาการซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาการศึกษา วินิจ เกตุขำ (2544, หน้า 111) ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนางานวิชาการพอสรุปได้ว่า การพัฒนางานวิชาการไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน สื่อการสอน การนิเทศภายใน และอื่นๆ ก็ตามสมควรทำในรูปของโครงการ เพราะเป็นการวางขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล ได้เป็นระยะๆ และผลที่ได้จากการประเมินสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุง และวางแผนในการดำเนินงานต่อไป นอกจากนี้ในการพัฒนางานวิชาการที่ดีจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้า ซึ่งวินิจ เกตุขำ (2544, หน้า 110) ได้ให้ขั้นตอนในการวางแผนงานวิชาการไว้ดังนี้

- 2.1 ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และศึกษาจุดหมายและนโยบายของหน่วยงานเพื่อนำคุณลักษณะของสถานศึกษามาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูล
- 2.2 กำหนดงานที่จะทำเพื่อให้ทุกฝ่ายในหน่วยงานได้ร่วมกันปรึกษาหารือ และพิจารณากำหนดงาน
- 2.3 จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี เป็นแผนหรือโครงการ ที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในแต่ละปี
- 2.4 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน เป็นตารางกำหนด วัน เดือน ปี ที่จะต้องทำในรอบปี

ละมัย วรธรรมทอง (2552, หน้า 16) สรุปได้ว่า แนวทางในการพัฒนางานวิชาการ สถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาระบบการเรียนรู้อ พัฒนาสื่อการเรียนรู้ และพัฒนาการวัดผลประเมินผล

ศนิสา พงษ์ศรี (2556, หน้า 12-13) งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งปัจจัย

เกือบหนุ่ การพัฒนา คุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ และมี
ประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33)

สรุป แนวทางการพัฒนางานวิชาการ การปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการ
สอน สื่อการสอน โดยมีการวางแผน และมีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ

วิธีพัฒนางานวิชาการ

วรรณ ทองยิ่ง (2548, หน้า 23-24) ได้ให้ความหมายของการพัฒนางาน
วิชาการว่าในยุคของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง การเตรียมประชากรให้มีคุณภาพสูง
เป็นบทบาทและเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาที่ต้องมีการพัฒนา
ปรับปรุง คุณภาพตลอดเวลาให้ทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยียุคใหม่ การพัฒนางาน
วิชาการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ
ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงจะต้องตระหนักและมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง
จึงจะทำให้การพัฒนาบังเกิดประสิทธิผล สามารถสรุปวิธีการพัฒนางานวิชาการได้ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนา
สาระหลักสูตร โรงเรียนควรจัดประชุมครูเพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางของ
กระทรวงศึกษาธิการ และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเป็นหลักสูตร
สถานศึกษา
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ โรงเรียนมีการวางแผนด้านวิชาการโดย
การรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแล นิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและการ
เทียบโอนผลการเรียนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและ
ใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้การวิจัยเพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษาและการส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็งทางวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
และจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดย
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้สื่อ การเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อ
คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง วางแผนปรับปรุงโครงสร้างให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน โรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้จัดกระบวนการเรียนการสอนจากประสบการณ์จริงและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่ดีงาม

6. การวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โรงเรียนควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเครื่องมือในการวัดผล การเรียน และควรกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน ครูทุกคนจัดทำแผนการวัดผลและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนควรมีการสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ รวมทั้งให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

9. การนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาและศึกษาสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในการนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว โรงเรียนควรจัดให้ความรู้และชี้แนวทางในการเลือกอาชีพตามความถนัด และความสนใจ และจัดให้มีระบบช่วยเหลือนักเรียน จัดให้มีระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพให้กับนักเรียน

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา จัดให้มีโครงสร้างเพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สร้างความรู้และความเข้าใจแก่ครูในเรื่องระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีการปรับปรุงและพัฒนาระบบอย่างสม่ำเสมอ

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โรงเรียนและชุมชนควรให้ความร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับชุมชนตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวมงคลกร
หน่วยงานสถานศึกษาและสถาบันที่จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัวยุวมงคลกร ชุมชน องคกรชุมชน องคกร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องคกรเอกชน องคกรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน
ประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ
สถานศึกษา ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติและจัดทำร่างระเบียบและแนว
ปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือ
ปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ศึกษา วิเคราะห์
คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตร
สถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พัฒนาบุคลากรใน
สถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของ
สถานศึกษา มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรในการจัดหา ผลิต
ใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

สรุป วิธีพัฒนางานวิชาการ คือ การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงและพัฒนาตาม
ตามขอบข่ายของงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาให้มีคุณภาพประสพผลสำเร็จเป็นที่
พึงพอใจขององคกร และมีความก้าวหน้ามากกว่าปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตร
การวัดประเมินผล กระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน
สถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา

แนวทางการพัฒนางานวิชาการ

สถิตย์ วงษ์พิทักษ์ (2545, หน้า 63-64) สรุปแนวทางการพัฒนางานวิชาการ
ไว้ดังนี้

1. ใช้กระบวนการบริหารครบวงจร (PDCA) คือ การวางแผนงาน การปฏิบัติ
ตามแผน ที่กำหนด การประเมินผลอย่างต่อเนื่อง การแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตาม
สถานศึกษาต้องจัดหางบประมาณสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูปรับเปลี่ยน
วิธีการสอน ส่งเสริม ให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและ

หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา ใช้กระบวนการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง

2. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการตามหลักสูตร กำหนดการสอน แผนการสอน เอกสารคู่มือ จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนและชุมชน

3. ครูผู้สอนควรเตรียมการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ผลิตสื่อขึ้นใช้เอง การวัดผลประเมินผลต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้

4. ผู้บริหารควรมีการจัดการศึกษาตามแผนนโยบายในด้งานวิชาการให้เป็นระบบ และมีฐานข้อมูลที่ทันสมัย ควรมีการติดตาม การวัดประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางในการจัดการเรียนการสอน ให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ทับทิม ปาเงิน (2552, หน้า 104-106) ได้สรุปแนวทางพัฒนางานวิชาการไว้ดังนี้

1. ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ควรสร้างทีมงานระดับชั้น และประสานความร่วมมือระดับโรงเรียน ในการวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการเรียนการสอน ควรส่งเสริมชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

2. ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมและระดมทรัพยากรในด้านการวางแผน การจัดองค์การและการบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน

3. สนับสนุนให้ครูผู้สอนมีโอกาสเข้าร่วมประชุม อบรมและสัมมนาจากหน่วยงานอื่น นำข้อมูลสารสนเทศด้านการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนมาใช้ในการพัฒนาจัดการเรียนการสอนและจัดให้มีการประชุมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาการร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนางานวิชาการ คือ ผู้บริหารมีการวางแผนในการทำงาน ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีการวัดผลประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และมีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 มีบริบททั่วไป ดังนี้(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2.ออนไลน์,2558,หน้า 2)

4.1 ข้อมูลทั่วไป

4.1.1 ขนาดและที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ประกอบด้วยสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่ รวม 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าอุเทน อำเภอศรีสงคราม อำเภอนาหว้า อำเภอบ้านแพง อำเภอโพนสวรรค์ และอำเภอนาทม มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ทิศเหนือ ติดอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ทิศตะวันออก ติดแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแนวกันพรมแดน ทิศใต้ ติดอำเภอเมืองนครพนม ทิศตะวันตก ติดอำเภอกุสุมาลย์อำเภออากาศอำนวย และอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตั้งอยู่ที่ถนนศรีสงคราม-ท่าดอกแก้ว บ้านปฏิรูป ตำบลศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

4.1.2 พื้นที่และระยะทาง

ทั้ง 6 อำเภอ ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 มีพื้นที่ทั้งหมดรวม 2,829.49 ตารางกิโลเมตร ระยะทางจากแต่ละอำเภอถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามี ดังนี้ จากอำเภอบ้านแพง ระยะทาง 45 กิโลเมตร จากอำเภอบ้านแพง ระยะทาง 40 กิโลเมตร จากอำเภอท่าอุเทน ระยะทาง 42 กิโลเมตร จากอำเภอโพนสวรรค์ ระยะทาง 62 กิโลเมตร จากอำเภอนาหว้า ระยะทาง 28 กิโลเมตร

4.1.3 การคมนาคม

ถนนเชื่อมระหว่างอำเภอเป็นถนนลาดยาง ถนนระหว่างตำบลระหว่างหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรัง

4.1.4 สภาพเศรษฐกิจ

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม นอกจากนั้นเป็นอาชีพหัตถกรรม เช่น ทอผ้า จักรสาน เป็นต้น

4.1.5 สภาพสังคม

เป็นสังคมเกษตรกรรม หมดฤดูการทำนาส่วนมากจะเดินทางไปทำงานต่างถิ่น นอกจากนี้สังคมประชาชนในพื้นที่จะประกอบด้วยชนหลายเผ่าพันธุ์ หลากหลายวัฒนธรรม แต่ประชาชนก็จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ตามภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 วิสัยทัศน์ และ พันธกิจ

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 เป็นหน่วยงานที่เข้มแข็งบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลสามารถขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงมีคุณภาพได้มาตรฐานพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี 2558

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเน้นหลักธรรมาภิบาล
2. พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรมมีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. พัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ
4. พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

4.3 ภารกิจหลัก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยมีหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำนโยบายแผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาขอบเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานรับทราบและกำกับ ตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและพัฒนาการศึกษา
7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น
9. ดำเนินการและประสานส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะที่ทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจกรรมภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

4.4 สภาพการบริหารจัดการศึกษาและสภาพปัญหา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ.2546 ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยการยุบรวมหน่วยงานทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการภายในจังหวัดนครพนม ดังนี้

1. สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าอุเทน อำเภอศรีสงคราม อำเภอนาหว้า อำเภอบ้านแพง อำเภอโพนสวรรค์ และอำเภอนาทม

2. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าอุเทน อำเภอศรีสงคราม อำเภอนาหว้า อำเภอบ้านแพง อำเภอโพนสวรรค์ และอำเภอนาทม

สภาพการจัดการศึกษาใน 6 อำเภอ จัดระบบการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งดำเนินการ 3 รูปแบบ

1. การศึกษาในระบบ 2 ระดับ คือ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งดำเนินการโดยภาครัฐและเอกชน การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับปริญญาตรี ซึ่งจัดโดยภาคเอกชน 2 แห่ง

2. การศึกษานอกระบบ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่สามารถแบ่งเป็นระดับตามการศึกษาในระบบได้ กับประเภทที่ไม่แบ่งเป็นระดับ คือ รายวิชา หรือกลุ่มวิชาที่ผู้เรียนได้รับการศึกษาหรือ ฝึกอบรมตามความต้องการ แต่อาจเป็นการเก็บรวบรวมผล การเรียนรู้สะสมไว้เพื่อเทียบเป็นระดับ โดยใช้การศึกษาในระบบเป็นหลักในการเทียบ

3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นรูปแบบการศึกษาแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับการศึกษาในระบบได้เป็นรายวิชา หรือเทียบเป็นระดับ การศึกษาตามความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้สะสมไว้ได้ตลอดชีวิตผู้เรียนตามหลักสูตรที่กำหนด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีจำนวนโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 185 โรงเรียน มีข้าราชการครูจำนวน 1,740 คน ตามขนาดของโรงเรียนและสัดส่วนของจำนวนนักเรียนมีขอบเขตรับผิดชอบจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และประถม ศึกษาครอบคลุมพื้นที่ จำนวน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าอุเทน อำเภอศรีสงคราม อำเภอบ้านแพง อำเภอนาหว้า อำเภอนาทม และอำเภอโพนสวรรค์ โรงเรียนแต่ละแห่งจะมีสภาพแวดล้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและภาษาที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องที่ โรงเรียนแต่ละแห่งมีจำนวนข้าราชการครูไม่เท่ากัน บางโรงเรียนมีครูจำนวนน้อยไม่ครบชั้นเรียนบางโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีครูจำนวนมากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูและวัฒนธรรมองค์กร จะทำให้บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม

พัฒนาตนเองด้านต่างๆ แตกต่างกันไป ประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารสถานศึกษารวมทั้งสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของโรงเรียนแต่ละแห่งจะเป็นตัวกำหนดบทบาทและทิศทางในการส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูของผู้บริหารโรงเรียน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีปัญหา คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เต็มตามความรู้ความสามารถและเต็มศักยภาพ เนื่องจากครูคนเดียวรับผิดชอบการสอนหลายห้อง สอนคละชั้น มีหน้าที่รับผิดชอบงานพิเศษนอกเหนือจากงานสอน ขาดการนิเทศประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการเรียนรู้อาการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดสื่ออุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนและงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอในการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์ ทำให้การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระไม่ตรงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรานี ท้าวกลาง, หน้า 3)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ ดังนี้

รัชย์ จันทพรหม (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 46 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียน เครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัด นครราชสีมา มีปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบปัญหาการ

บริหารงานวิชาการในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน รายด้านทั้ง 12 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวม 10 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางาน วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ตามลำดับ ภาพโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ปัญหาที่พบ คือ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน การเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ ขาดความเข้าใจในการปฏิบัติ ครูไม่เข้าใจ กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ครูขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร ภายนอก และแหล่งเรียนรู้ชุมชนมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ขาดการทำวิจัยในชั้นเรียน และขาดการนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน โรงเรียนขาดการส่งเสริมให้ครูมี ความรู้ทางด้านการวิจัย ขาดการจัดระบบและการ ประเมินผลแนะแนวอย่างเป็นระบบ ขาดการนิเทศการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การนำ หลักสูตรไปใช้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่มีแนวทางแก้ไขปัญหาโดยใช้ กระบวนการบริหารครบวงจร (PDCA) คือ การวางแผน งาน การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด การประเมินผลอย่างต่อเนื่อง การแก้ไขปรับปรุงและ พัฒนางาน สถานศึกษาต้องจัดหางบประมาณสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน ส่งเสริมให้ครู ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ส่งเสริม ให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ประสานความร่วมมือกับ สถานศึกษาและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา ใช้กระบวนการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง

สมพร พรหมชินวงศ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมทั้ง 12 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผล และการเทียบโอนการเรียน

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว การศึกษา ด้านการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้านและปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมมี ปัญหาอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีปัญหาในระดับ ปานกลาง

รัชชัย สิงห์จันทร์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่างานบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้พบว่ามี การปฏิบัติอยู่ ในระดับดีมาก แนวทางการบริหารคือแนะนำส่งเสริมให้ครูดำเนินการตามหลักสูตร กำหนดการสอน แผนการสอน เอกสารคู่มือ จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้อง กับสภาพบริบทของโรงเรียนและชุมชน ตลอดจนจัดให้มีเอกสารประกอบหลักสูตรอย่าง พอเพียง จำเป็นต่อความต้องการใช้ งานพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน พบว่ามี การปฏิบัติอยู่ ในระดับมากแนวทางการบริหารคือ สนับสนุนให้ครูผู้สอนมีโอกาสเข้าร่วมประชุม อบรมและ สัมมนาจากหน่วยงานอื่น นำข้อมูลสารสนเทศด้านการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนมาใช้ในการ พัฒนาจัดการเรียนการสอนและจัดให้มีการประชุมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาทาง วิชาการร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งานการจัดการเรียนการสอนพบว่า มีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แนวทางการบริหารคือ จัดครูประจำชั้น ครูประจำวิชาโดยคำนึงถึง ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และความถนัดของครู จัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านการ จัดการเรียนการสอนและนำข้อมูลสารสนเทศด้านการจัดการเรียนการสอนมาใช้ในการ พัฒนาการเรียนการสอน

บุชา ศรีสร้อย (2551, หน้า 115-117) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 สรุป ผลการวิจัยไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า สภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 3 อยู่ในระดับ ปานกลาง 5 ด้าน คือ การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา การส่งเสริมความรู้

ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่วนด้านอื่นๆ มีความคิดเห็นระดับมาก

2. การวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 อยู่ในระดับน้อย 6 ด้าน คือ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ ส่วนด้านอื่นๆ มีความคิดเห็นระดับปานกลาง

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 10 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ และด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่วนด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนและด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นมากกว่าครูทุกด้าน

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านอื่นๆ พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 8 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ แก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลในครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่วนด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

6. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สกลนคร เขต 3 โดยรวม มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

7. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 อยู่ในระดับมาก และปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และจำเป็นต้องพัฒนารวม 7 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 6) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ 7) การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ช่อรัตน์ดา เกสทอง (2551, หน้า 83-85) ได้ศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการบริหารวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านที่มีปัญหาอันดับต่ำสุดคือด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 1) ประชุม วางแผน ชี้แจงครู 2) การมีส่วนร่วมในการบริหาร 3) จัดอบรมให้ความรู้และกำกับ ติดตาม ประเมินผล

กมล นามทวี (2555, หน้า 160) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในภาพรวม พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี กับผู้บริหารและครูที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน

10 ปีขึ้นไป มีคามคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตจอมทองสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และสรุปว่า ผู้บริหารควรมีการจัดการศึกษาตามแผนนโยบายในดำเนินงานวิชาการให้เป็นระบบ และมีฐานข้อมูลที่ทันสมัย ควรมีการติดตาม การวัดประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางในการจัดการเรียนการสอน ให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ศนิสา พงษ์ศรี (2556, หน้า 55-57) ได้ศึกษาการพัฒนางานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการพัฒนางานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน
2. เปรียบเทียบความต้องการพัฒนางานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เปรียบเทียบความต้องการพัฒนางานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. เปรียบเทียบความต้องการพัฒนางานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ศิริพร ทาทราย (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากด้านที่มีปัญหามากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการจำแนกตามจำนวนนักเรียน โดยรวมและรายด้านพบว่า โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 60 คน และตั้งแต่ 61- 120 คน ขึ้นไป มีปัญหาการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน และมีข้อเสนอแนะคือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ควรสร้างทีมงานระดับชั้น และประสานความร่วมมือระดับโรงเรียน ในการวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการเรียนการสอน ควรส่งเสริมชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เช่น เป็นวิทยากร หรือให้นักเรียนไปศึกษาในชุมชน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ควรมีครูมีการวางแผนการนิเทศร่วมกัน

อัจฉริยา ศรีมั่งคั่งพลู (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านการประเมินรอบ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านการประเมินรอบ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีคามคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน และผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านการประเมินรอบ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูวิชาการ ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านการประเมินรอบ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อัจฉราพร พรไธสง (2557, หน้า 71-72) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านการวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนและด้านการแนะแนวการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 สำหรับปัญหาการดำเนินงานวิชาการที่อยู่ในลำดับแรก คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรดำเนินการดังนี้ 2.1) การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดหาและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา 2.2) การวางแผนในเรื่องการจัดหาและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา 2.3) การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2.4) การจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ 2.5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงในการเรียนรู้ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆเกิดขึ้น 2.6) การพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน 2.7) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิตใช้และพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา

งานวิจัยต่างประเทศ

สปิริโต (Spirito, 1990) ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูใหญ่ในฐานะผู้บริหารด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย ที่มีผลต่อความสำเร็จทางด้านวิชาการของนักเรียน ได้ผลที่น่าสนใจอย่างหนึ่งว่าการพัฒนาบุคลากรของครูใหญ่มีความสำคัญต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน

เคท (Kate, 2007) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลที่ได้รับจากการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า นักเรียนชอบการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้มีสภาพคล้ายบ้านนักเรียนมีความตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้น เพราะสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนดีขึ้น

Harrop (1999) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร การปฏิบัติงานและปัญหาที่พบในการบริหารงานโรงเรียนในท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในโรงเรียนรัฐบาล และเพื่อศึกษากระบวนการที่โรงเรียนนำไปใช้พัฒนาหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า การที่จะพัฒนาหลักสูตรได้ดีต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกๆ ฝ่าย เช่น ครู

ผู้ปกครอง ชุมชน และการพัฒนาหลักสูตรต้องมีการวางแผนไว้ระยะยาว การพัฒนาหลักสูตรต้องดำเนินการภายใต้กฎระเบียบในเชิงบริหารจัดการ และต้องดำเนินการตามกรอบระยะที่วางไว้ ส่วนปัญหาที่พบ คือ นักวิชาการมีเวลาไม่เพียงพอ ขาดทฤษฎีด้านการพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย ผู้บริหารไม่ยุติธรรมในการบริหารงาน ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรพัฒนาผู้นำด้านการบริหารหลักสูตร สํารวจบทบาทของผู้อํานวยการฝ่ายหลักสูตรเพื่อกําหนดคุณลักษณะหลักสูตรด้านการเป็นผู้นำ ซึ่งจะมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาหลักสูตร

เชสเตอร์ (Chester, 1996, p. 286–288) ได้ศึกษาเรื่องพฤติ

กรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศของสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากมาจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลายๆ วิธี อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอนในที่ประชุม จัดปฐมนิเทศเพื่อช่วยเหลือครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบดีเพื่อก่อโดยไม่ให้เสียกำลังใจ จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่คณะครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน และจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าที่พักให้แก่ ครูที่ไปอบรมทางวิชาการ

จากการศึกษาวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษา มีการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา และพบว่า ผู้บริหารและครู – อาจารย์ มีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกัน ปัญหาที่พบบ่อยมากในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา คือ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ครูขาดความถนัดในการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลขาดการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผลแนวทางในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วย 1) ประชุมวางแผนชี้แจงครู 2) การมีส่วนร่วมในการบริหาร 3) จัดอบรมให้คามรู้ 4) กำกับติดตามประเมินผล จะเห็นได้ว่างานบริหารวิชาการเป็นงานหลักและงานสำคัญที่สุดที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ และพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

สรุปกรอบแนวคิด

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการทั่วไปให้สถานศึกษามากที่สุด งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษา

จะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีภารกิจของงานในการ บริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผล ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
5. การนิเทศการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี